

MTA-ELTE Fehérjemodellező Kutatócsoport

Web: <http://www.chem.elte.hu/departments/protmod/>

Kutatócsoport vezető:

Prof. Perczel András

e-mail: [perczel @ chem.elte.hu](mailto:perczel@chem.elte.hu)

Tagok: Prof. Náray-Szabó Gábor (kutatócsoport vezető: 1993-2002)

Prof. Sohár Pál ,

Dr. Beke Tamás,

Dr. Farkas Viktor,

Dr. Zsoldosné Mády Virág,

Dr. Harmat Veronika,

Ángyán Annamária

Fő kutatási területek:

- Fehérjék szerkezete, dinamikája és kölcsönhatásai
(fehérjekrisztallográfia, fehérje-NMR, egyéb spektroszkópiai módszerek)
- Fehérje építőkövek szerkezete és dinamikája
(kvantumkémiai és spektroszkópiai módszerek)
- Szerkezetalapú hatóanyag-fejlesztés
- Biotechnológiai és kémiai szintézisek
- Kismolekulás krisztallográfia

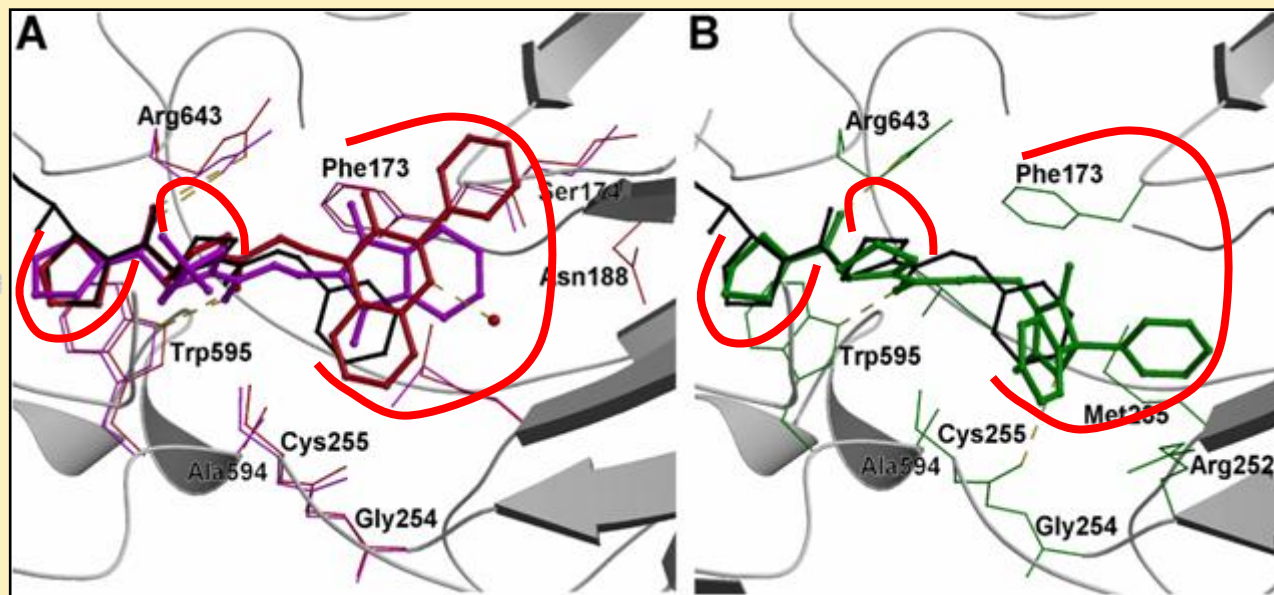
Fehérjekristallográfia: szerkezetalapú hatóanyag-feljesztés

Prolil-oligopeptidáz kristallográfiás vizsgálata (együttműködés: Chinoin)

A tanulás, memóriafolyamatok és a hangulat szabályozásához köthető prolin tartalmú neuropeptideket bont el. Feltételezett szerepe van a depresszióban és a vérnyomás szabályozásában.

R-Pro-(dekarboxi-Pro) típusú inhibitorok vizsgálata, szerkezet-hatás összefüggések:

- Az R-csoport összekötő láncának optimális hossza az R gyűrűrendszerének alkatától függ.

- nai K et al J Med Chem, 51, 7514-7522 (2008)

Szerkezet-funkció összefüggések megállapítása fehérjekristallográfia és molekulamodellezés segítségével

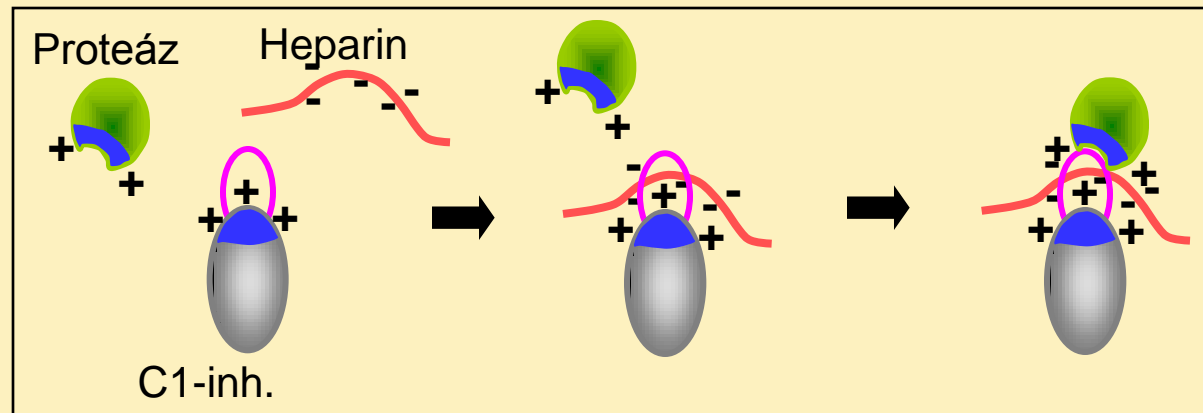
C1-inhibitor kristallográfiás vizsgálata (együttműködés: Enzimológiai Intézet)

A gyulladáshoz vezető folyamatok fő gátlószere a vérben. Hiánya potenciálisan halálos betegséget, örökletes angioödémát okoz.

- A C1-inhibitor heparin-kötőhelyének felderítése a fehérje-szerkezet segítségével.
- A heparin C1-inhibitor/szerin-proteáz reakciót gyorsító hatásának magyarázata: szendvics mechanizmus.

Szendvics mechanizmus: a negatív töltésű heparin (piros) a két fehérje pozitív töltéseit (kék) semlegesíti.

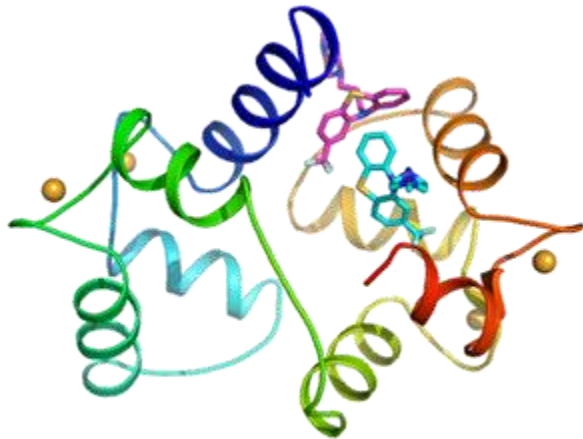
- Beinrohr L et al J Biol Chem 282: 21100 - 21109 (2007)

Fehérjék ligandumkötésének atomi szintű jellemzése

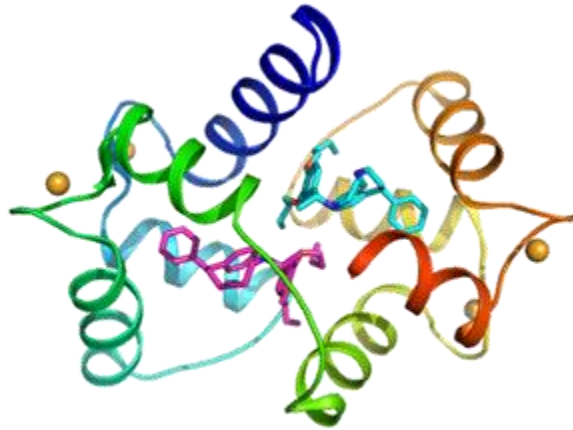
Kalmodulin-antagonista komplexek krisztallográfiás és NMR vizsgálata

(együttműködés: Enzimológiai Intézet)

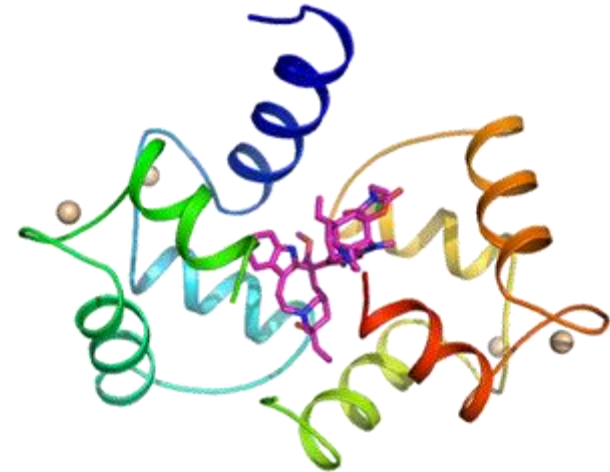
- Különböző szerkezeti családokba tartozó ligandumok számára a kalmodulin különböző aminosavjai segítségével alakítja ki a kötőhelyeket. A kontaktusok többsége hidrofób. A szerkezetek rávilágítanak arra, hogy az első két ligandum miatt kompetitív antagonisták, és a KAR-2 miatt nem.

kalmodulin/TFP
1:2 komplex

kalmodulin/arilalkilamin
1:2 komplex

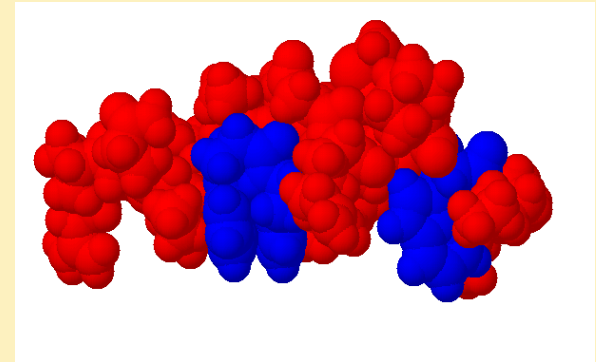

kalmodulin/KAR-2
1:1 komplex

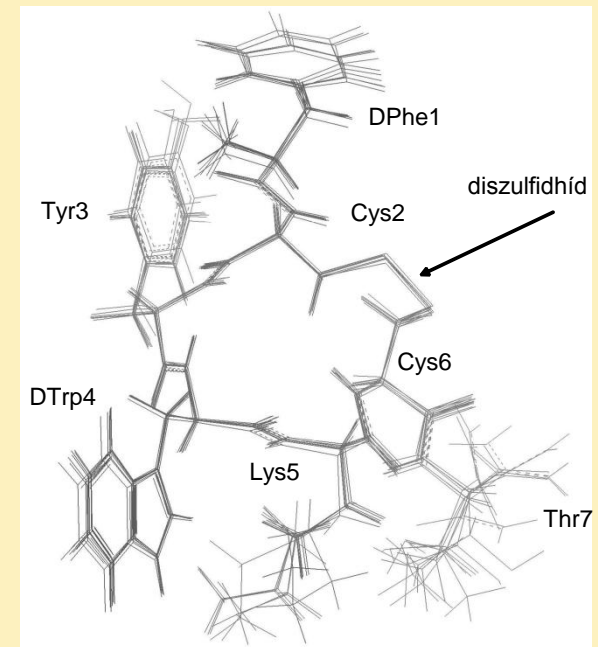
- Horvath I et al J Biol Chem 280: 8266-8274 (2005)
- Harmat V et al J. Mol Biol 297: 747-755 (2000)
- Vértessy BG et al Proteins Struct Funct Gen 28: 131-134 (1997)

Gyógyszerjelölt peptidek dinamikájának, szerkezetének és stabilitásának vizsgálata NMR-módszerekkel

- A **penetratinnak**, szerepe lehet gyógyszermolekulák sejtmagba való transzportjában. Szerkezet-hatás összefüggések felderítése a természetes forma és mutánsok összehasonlító vizsgálatával.

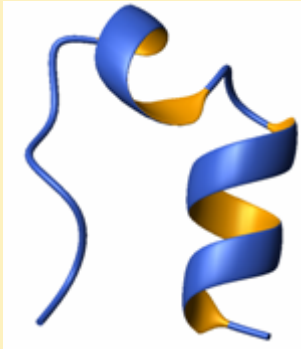
- Egy már klinikai fázisban lévő szomatosztatin analóg, a **TT-232** térszerkezet meghatározása vízben hozzájárult a gyógyszerjelölt molekula hatásmechanizmusának jobb megértéséhez.

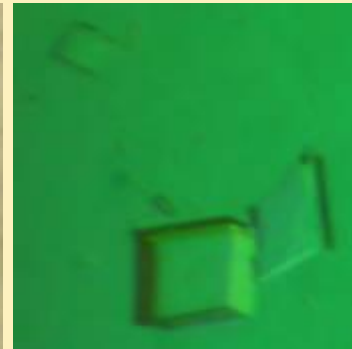
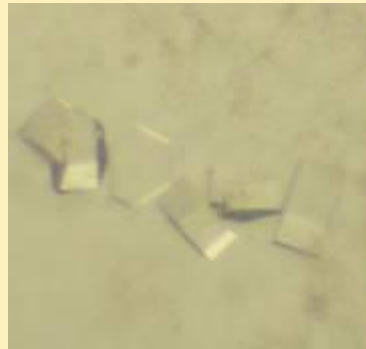
- Simon Á et al Biochem Biophys Res Comm 316: 1059-1064 (2004)
- Letoha T et al J Mol Recognit 16: 272-279 (2003)
- Czajlik A et al J Pept Sci 8: 151-171 (2002)

Fehérjék klónozása, expressziója és kristályosítása

- Fehérjeminták előállítása és tisztítása molekuláris biológiai módszerek alkalmazásával NMR-spektroszkópiai és krisztallográfiai vizsgálatok számára
- Izotóp jelölés
- Minifehérjék és oligopeptidek expressziója fúziós rendszerekben (fúziós partner: ubiquitin vagy GFP)
- Kristályosítás gőzdiffúziós módszerekkel
- Nagy áteresztőképességű kristályosítás kristályosító robottal

NMR spektroszkópiai vizsgálatok számára GFP-fúziós rendszerben expresszált 20 aminosavas minifehérje (Tc5b)

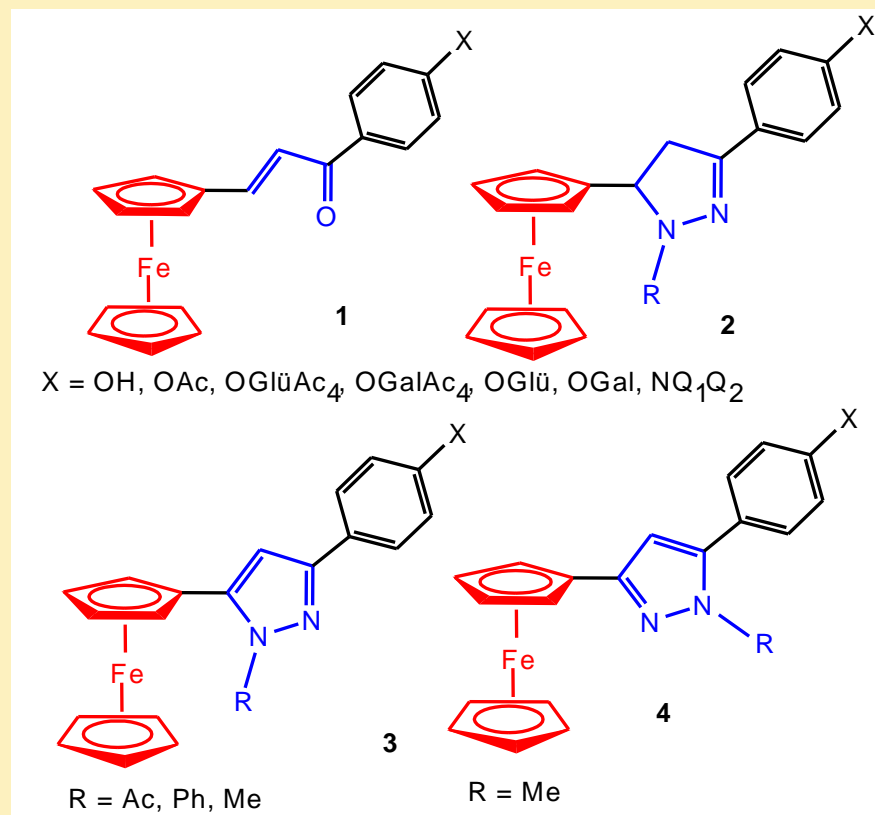
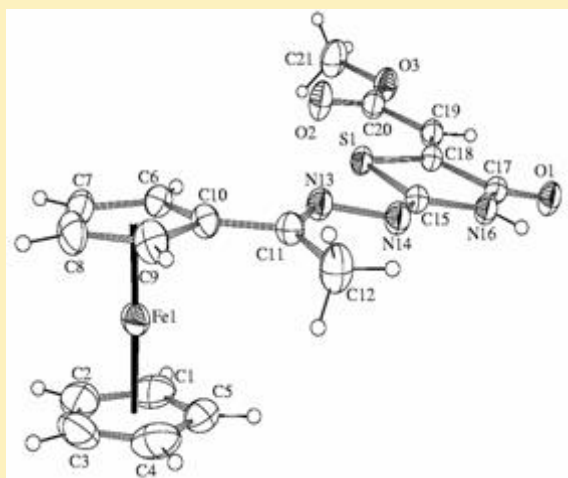
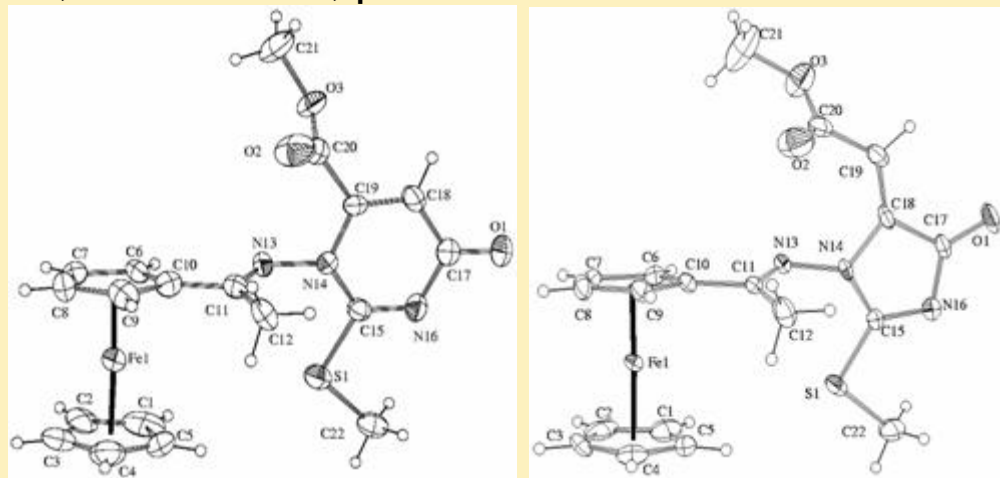

Függő csepp módszerrel növesztett kalmodulin komplex, acilpeptid-hidroláz és MASP-2 kristályok

Biológiailag aktív ferrocén-származékok szintézise

Ferrocenil-szubsztituált tiazolonok, 1,3-tiazinonok, pirimidonok és imidazonok.

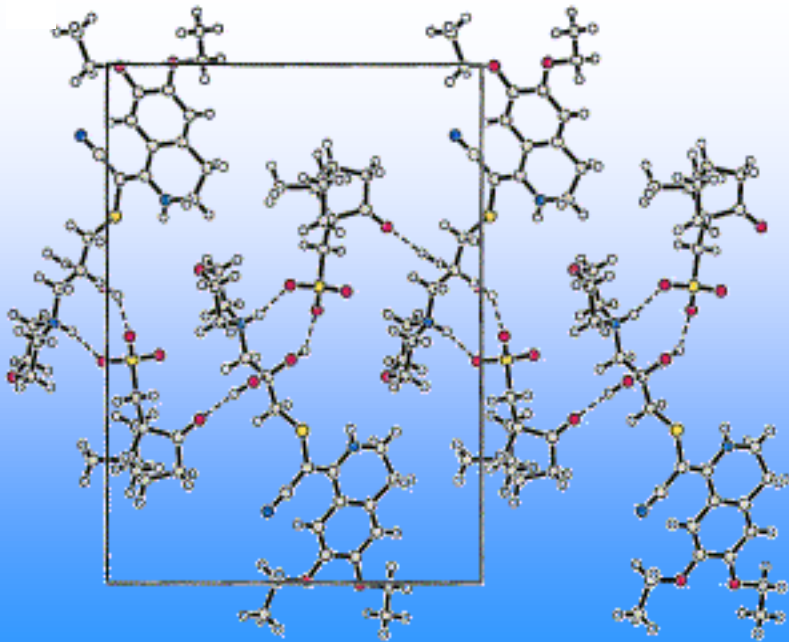
Biológiailag aktív ferrocenil-kalkon és ferrocenil-pirazol származékok. Citosztatikus hatás (IC_{50} 1-5 μ M) HL-60 sejtvonalon *in vitro* kísérletekben.

- Miklan Z et al Biopolymers (Pept. Sci.) 88: 108-114 (2007)
- Zsoldos-Mády V et al Chem Med Chem 1:1119-1125 (2006)

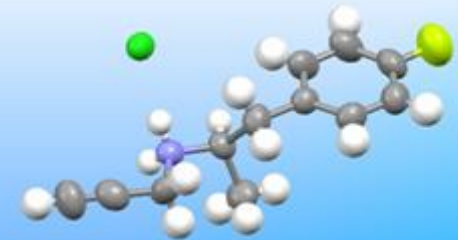
Kismolekulás kristallográfia

abszolút konfiguráció meghatározása, molekuláris felismerés
tanulmányozása, szerkezet-aktivitás összefüggések

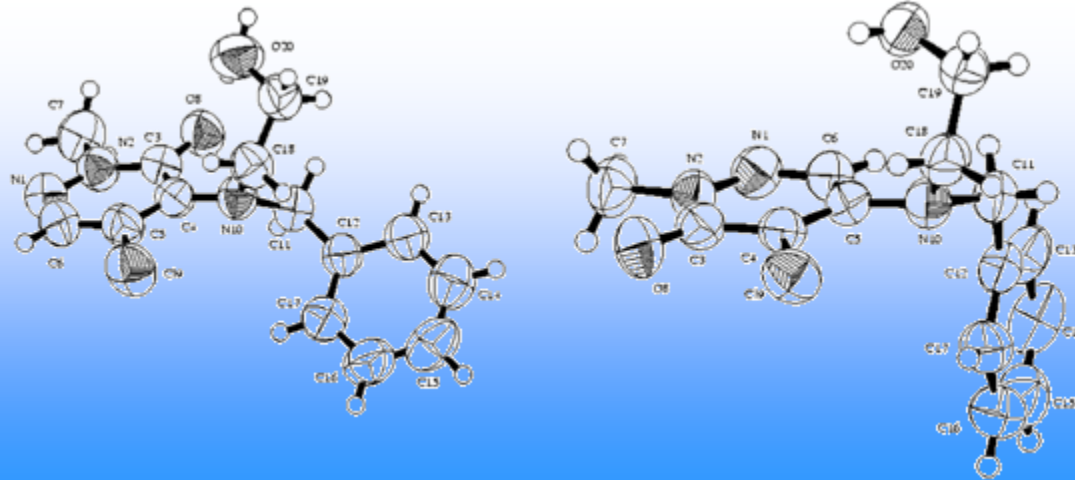

A szilárd-oldat képződés a királis elválasztás során
(együtműködés: Chinoin)

Parkinson-kór
ellenes gyógyszer
metabolitja
(együtműködés:
Chinoin)

Aminopiridazonon regioizomerek
(együtműködés: SOTE)

- Anwair MAS et al J. Agricult. Food. Chem. 51: 5262-5270 (2003)
- Barabas O et al Tetrahedron-Asymm.11, 4061 (2000)
- Simon K et al Acta Cryst C54: 811-813 (1998)

